ఓటమిలో గెలుపు!

మాలం : సుదర్శన్
అనువాదం : ఆనందమూర్తి

భారతీప్రియుడు తన సర్వాన్ని ప్రాణత్యాగం చేయగలంటున్నారు. అళ్ళలాముందు నిలబడి తన్నెత్తుతో చూస్తూ ఏమీ చెప్పలేని ఆశ్చర్యానందం అనుభవిస్తున్నాడు. కడుపార కలిగిన కన్నబిడ్డను చూస్తున్న తల్లిమాదుల-పృథివీపుత్రుల్లో వాటి పెంచిన సస్యరూపిణి తిరిగి వస్తున్న రైతు సోదరుని, దుష్టులు-భారతీప్రియుడిని, ఆ అళ్ళమే తన ప్రాణంకన్నా, చూచినకొద్దీ తనిని తీరడంలేదు. తుంగ్రభద్రకి అతిరథికోసో కొత్త రుచులు గోదారిస్తున్నవి. అమితానందంతో దాని వంక చూస్తున్నాడు. కొంతసేపటికి చూపు జడమైంది. చెమ్మగిలిన కళ్ళతో చూస్తూ అప్యాయంగా అళ్ళాన్ని చేతితో నిమిరాడు. తొక్కకున్న, అడ్డుగా పడిలిం చింది సుల్తాన్.

మధుక చిట్టుకు యింకా మాసిపోలేదు. యథాప్రకారం భారతీప్రియుడు నదీ తీరంద్వారికి బయలుదేరి వెళ్లిపోయాడు. చూపులు దేవరకు సుల్తాను భారతీకి చూస్తూ నిలబడింది. మూర్ఛయుకమైంది. లేతిశిల్పంలో గృహకార్యాలు జైకారాం. పర్వ శాలలోకి అడుగుపెయబోయా ఒకసారి అళ్ళలాపైపు చూచాడు. సుల్తాను పరిభాషం చెప్పింది. భారతీప్రియుడు 'సుల్తాన్' అని పిల్చుకున్నాడు ప్రార్థనాలయంలోకి ప్రవేశించాడు.

భారతీప్రియుడు వస్త్రాసి. అతని అస్తి అంతా ఒక సుల్తాను. అదే అతనికి సర్వస్వము. దానిని విడచాడి ఒక్కక్షణము మనలేడు. తన స్వధర్మాన్నులోకి వానికి వదిలి పరిచర్య. అళ్ళలాలలో కూర్చొని దానికి ఆహారం అందిచ్చేవాడు. భజనమందిరాన్నైనా మనలిపోతాడేగాని అళ్ళలాలిపిమాత్రం మనలిపోడేడు.

పాయంత్రంగాట కొద్దిసేపు సుల్తాను మీద నవారి చేత్తకేసాని భారతికి కిన్న అన్నము తీర్చుకొనెను. సుల్తాను ఉత్తమ జాతి గుర్రం! పరిచర్య ప్రాంతాలలో సుల్తాను భ్యాతి ప్రాకిపోయింది. భారతికి సుల్తాను ఆజ్ఞిత్యం ఆపాదించేవారు అక్కడివారు. భారతికోసే సుల్తానూనీ - సుల్తానుకోసే భారతిగాని ఎన్నడూ అక్కడి ప్రజలు కళ్ళపడేవి. సుల్తాను కీర్తిప్రతిష్ఠలు వాడవాడలా వ్యాపిస్తున్నవి.

ఖర్జుసేలపుడు అక్కడి పట్టణంలో ఒక ఉద్దండాంగ. ఊరివారందరికీ అకరు దొక్కుకో బల్లెము. చేయని కీ గుడవడ లాడేవాడు. సుల్తాను చేరుప్రతిష్ఠలు ఖర్జుసింగుని చెవులలోనూ మార్మోగినవి. అతని మనస్సు ఆశ్చర్యం అయింది. ఆ సుల్తాన్ని పంపాలంటాడు. సుల్తాను రాజు తీసి గజలజంతువు. మరు కైనది. తన తమ్ముని ఏ రాజు ఉపయోగపడుకుంటాడు.

ఒకనాడు ఖర్జుసింహుడు భారతీప్రియుని వద్దకాలకు పంపడమైనాడు భారతి పరాయత్నిలాడు "ఏం-వాయనా-ఏమిటి విశేషాలు?"

'దర్శనార్థం'-అన్నాడు ఖర్జుసింహుడు "ఆశ్చర్యదర్శనార్థమా?"

'మాటలుకాదు నేను ప్రతిమల ఊరూరు పాకిపోయాన్నాడి'

'నమ్మదిగా అంటావేం బాబూ - సుల్తానుంటుంది లోకంలోనే లేదు. మాస్తీ నీకే తెలుస్తుంది.'

'తనేమ నివ్వాను. చాలా అందమైనవని యనుకొనవలసి.'

'నాప్రాణాలి ప్రాణము. చక్కనిరూపం. నాచుట్టూ కనం తోకట్టు మా నమస్సుంతో అందమా మన్నకోగాను. దాని పంకి చూస్తాను. గట్టిపడైన ఆశ్చర్యకలిగి సుల్తాన్.'

ముందుగానేలని అళ్ళలాలపైపు వెనక్కి పాయిందాడు భారతి. ఖర్జుసింహుడు వెంట వచ్చాడు. సుల్తాన్-అని పిలిచాడు భారతి. తత్రక్రిస్తు పిలిచినంత సుల్తాను - గట్టిపడైన ఆశ్చర్యతి. అదిసమ్మాన్యాలు వచ్చుట ఉండకేగదని దానికి ఖర్జుసింహుడే అన్నాడు!

'భారతీప్రియా- సుల్తాన్నుగా కిప్పుడా?'

'ప్రతివాయనా - నా అళ్ళలో ప్రాణం ఉండేంతవు నేను ప్రపంచకి ఇవ్వను, అదే నాదవ్వస్తువు.' ఖర్జుసింహుడు కసిపు చిట్టిలుంబిగ్నాడు. పోతూపోతూ 'భారతీ...అన్నట్లు కత్తిపోలాలు కిస్తుంటుంటు ! అన్నాడు. భారతీప్రియుడు లాగా భారతిని నిశితంగా పరిశీలించాడు. జవాబివ్వకుండా. అతనిలో విలాసంగత ఇచ్చేసిన. కళ్ళల్లో కమ్మదనమే యి గిరి పోయింది. నిర్వికారంగా కనబడ్డాడు. భారతి ప్రవర్తన చిత్రంగా తోచాడ యింది. అక్కడ జే ఆలోచిస్తున్నాడు ఖర్జుసింహుడు!

జాగా చీకటిపడింది. అర్ధరాత్రియయింది నక్షత్రాలు ఆకాశమంతా మెరుపుమెరుపు మంటూ కెలుగుపోలను పడజల్లుతున్నవి. భూప్రపంచమంతా అంధకార బంధురంగా ఉన్నది. నక్షత్రం చెయ్యకుండా కళ్ళం చే ప్రో పట్టుకొని లోలు కొచ్చాడు. అంతా నిరామయంగాఉన్నదు! అళ్ళలాలపైపు చూచాడు. ఎక్కడా లేదు! ఖర్జుసింహుడు కొన్నిచోట్లు ఆదేశోట్ల ధాన్యాలు క్రితంలోకి భారతి ఒటూ యిటూ తిరుగుతూ ఉండేవాడు. నక్షత్రదైవపుజల్లా కేసులు కేక్కుంటేవాడు. ఇప్పుడంతా నిశ్శబ్దంగా ఉన్నవి. అళ్ళలాల దగ్గరికెళ్ళేడు. ప్రశాంతంగా ఉంది. నిరాశాగంతో ప్రియుల రాకన ఎదురు చూస్తూ కనుపప్పలను విప్పుకొని చూస్తున్నది అళ్ళలాల. రెండుతలుపులూ బాగ్గా తెరచి ఉన్నవి. సుల్తాన్ని లోపలికి తీసి కెళ్ళేడు. యథాస్థానంలో కట్టేశాడు. సుల్తాను గట్టిగా పట్టేశాడు. ఖర్జుసింహుడు వెనుకవైపు కంపించిపోయింది. నిశ్శబ్దం భగ్నమైంది. కాని సుల్తాను పిలుపుకి సమాధానం ఏమీ రాలేదు. ఖర్జుసిం హుడు వెనుకకు వెళ్ళాడు. కనీళ్ళతో కొచ్చాడు. తడబడుతున్న అడుగులతో తిరిగి ఇల్లోపోయాడు. సుల్తాను మళ్ళీ ఇల్లోకి వచ్చింది. అళ్ళ పుకూపాన అలుపు అలలుగా వ్యాపించినది. శబ్దరహితంగాలు ఆ ప్రశాంత సంధిని నిలిదాం భళారాలుగా చించుకొని ప్రపంచిం పాని పానిశోపానిపిని.-ప్రాణ్యాలనుకుంటాంగ జ్ఞాన స్వప్నాన్నస్థాన్ని పొందిన్న భారతీ ప్రియుని చెవుల దాకినవి. 'సుల్తానా'-అని పిల్చేకే చేసి మేలుకొన్నాడు. చెవులాల్లి విన్నాడు. సుల్తాను కేక మరలవినబడలేదు. భారతి వాస్తుక ప్రపంచంలోకి వచ్చాడు. ఇక సెళ్ళడి సుల్తాన్ ? తనకు వినబడేది స్వప్న వీణులలోని సుల్తానుకేక! నిర్వికం లోని కలలు మాయలాడినవాడు. కాని మూగ బడలేదు. నక్షత్రకాలు నవకపాని కుస్తున్నవి. అంధకారమధ్య తూర్పుటంచువెల వెల బోతోంది!

భారతీప్రియుడు లేచాడు. యథాపిధిగా ఏటి స్నానానికి వెళ్ళబోయాడు. సుల్తాను పలిలిపుకి నిలుచుకొని. పాదాలు అళ్ళ కెళ్ళు పుకు కదిలినవి. రెండడుగు లేసి వెనక్కుతిరిగాడు. భారతి - ఇక సుల్తాను పంగాచేత దుర్దశను. అదేనని అళ్ళలాల లోపలకుపోయి కూర్చుని సుల్తానుకేసి చదివిం చింది. 'సుల్తానా'అన్నాడుపిగ్గరగా!

పశ్చాత్తాపుకు-ఖర్జుసింహుడు కొట్టిన కన్నీటిని భారతీప్రియుని చాపుపాలు పని త్రీకరించినవి!

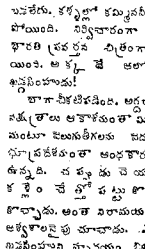

ఆంధ్రోద్యమ మూలపురుషులు

ఆంధ్రోద్యమ మూలపురుషు లెవరు ? అనగా, ఈ ఆంధ్రోద్యమం ఎవరికి చేరిన భావం ఏమిటి? లక్ష్యం ఏమిటి?

ఉద్యమం అంటే ఏదో హైదరాబాదుకు పుట్టినట్టుగాని ఉండేదేమో. అది నడిచే సమయం, మందుకుపోయే సమయం. ఉద్యమం అనేది నోట బడబడాలాడు కాదు. స్థిరాస్తి కాదు. నిజానికి స్థిరంగా పుంటేదే అస్తి కాదు. అవధరాణికిగాని అనేకాన్యవనల లాగ అది మెసికి అస్తిమాత్రమే నరిపోనే గాని మూల్యాలికి విలువ లేదు. జాలువు చేతుకు మారితేగాని సమం సృష్టికాదు. ధనాభివృద్ధికి ధనప్రచారం అవసరం. అల్లాగే ఉద్యమానికి ముఖ్య లక్ష్యాలు మనకి ప్రత్యేక ఉద్యమం లేదు. తిక్కారణంగా, పాశ్చాత్య విద్యలో ఇంకనకకు మనకి ప్రాధాన్యత్వేద్యం లేదు. ఉండదూగాను.

ఆర్థికంగా మనకి ఏమిటిదా ప్రత్యేకత పున్నదా? ఉన్నదనటానికి, అనేకవస్తువు నా వికాస్పష్టిలో సంపూర్ణాంధ్ర స్వరూపమే గోచరిస్తాడు. ఈ సంపూర్ణాంధ్ర ఆర్థిక ప్రత్యేకత ఏమిటి? అంగట్లో అన్ని వుండగా అల్లుడికి శోకాలట.

ఆయాయిలో లోపించిన అయిదారినం. ఇందాకా చెప్పినట్టు ఆంధ్ర కళాపిత్రిగా చాలా వుంది. తృణ, జల, కాష్ఠ సమృద్ధి పున్నది. వదులన్నీ ఆంధ్రులవి. ప్రాకృతులన్నీ ఆంధ్రేశులవి. సముద్ర తీరం చాలా ఆంధ్రులది. కేవలాన్ని ఆంధ్రే తనులవి. ఖనిజ సంపద ఎంతవుందో మనకి తెలియదు. నదీజలాలకి ప్రజలవలం రాక పూర్వం, ప్రవంచానికి పరిచయం కావలం, ప్రచారమూను. ఈలక్ష్యాలకు కవిల కిన ఆంధ్రోద్యమం ఏమిటి ? ఆంధ్ర శబ్దం దేన్ని సూచిస్తుంది ? దేన్ని సూచిస్తుంది. ఆంధ్రుల ఆవాసాలా పాకినంతవే మైంది. ఈ కిర్దోష్టి స్వతంత్రం ఇదమిత్థమనిగన్న యించినవారే లేరు. ఉత్పత్తిస్థానం ఏమిటనా పరిపాటిగా ప్రచారంలో వున్న అర్థం భావావరంగా స్వరపరిచింద పరిస్థితి. న్యాయశాస్త్రంలో శాస్త్రంగంలో అవాని స్వరూపారాధిపత్యాన్ని పాలిస్తా. క్రమేణా భావనిబద్ధి దేశవర్గంగాకూడా తళ్ళిం స్వరూపాలోకి వచ్చింది. ఇప్పుడు పాశ్చాత్యదేశాలలో ఇదేమాట అనే ఆధారంగానే ఏర్పడిన స్వతంత్రరాజ్యం. అది పాశ్చాత్య లక్ష్యం. ఇంకేమిటి అని ఇంగ్లీషులోకూడా భారతకథలు అని దేశభావాలలోన స్వర్గ హరించే మన దేశం, జాతి, మత, సాంప్రదాయ, పరిస్థితి స్వతంత్రాలుకేవలం "లోకాన్నుపస్తా స్వుభిపోస్థరంగు", అనే అర్థ సూత్రం ఆధారం చేసుకొని నిర్మాణం చేశామని ప్రారంభించిన (శాస్త్రిశాస్త్ర) స్వతంత్ర రాజ్యం. ఇది ఇండియా లక్ష్యం. అల్లాగే రష్యా లక్ష్యం. ఆమెరికా లక్ష్యం ఊన్నాయి. రెండూ రెండు ప్రత్యేక మానవ జీవితోద్యమాలు.

ఇటువంటి లక్ష్యాలు కలిగిన ఆంధ్రోద్యమం ఏమన్నా వున్నదా? ఉండదనికి వీలున్నదా? ఇతర భారతీయులికి ఆంధ్రులికి విశిష్టతలువున్నాయా? రాజకీయంగా, ఆర్థికంగా, న్యాయపరంగా, ఆంధ్రుల చిత్తవృత్తి అనేది ఏమైనా వున్నదా? వుంటే అది ఉద్యమరూపంగా దేశవ్యాప్తం కలిగి ప్రచారంలో వున్నదా? ఉంటే అనేకత్వ భావాలు ప్రచారంచేసి, కొన్ని కళా శాలలా సాధించినవారు ఆంధ్రోద్యమ మూలపురుషులు.

రాజకీయంగా, జాతీయవృత్తిలో ఆంధ్రులికి ఇతర ప్రాంతాల వారికి ప్రత్యేక మమస్యలు ఏమీ లేవు. భారత చేతనకి చేస్తున్నారే మనకి శ్రీకులు లేవు. యుద్ధాలు లేవు. భారతదేశం యుద్ధంలో మునిగితే మనమూ మునుగుతాం. దేశంలో వున్న ఇతర ప్రాంతాలలో యుద్ధం చేయా మనికి వుద్దేశం, పూర్వకాలం సంకెడి అల్లా వుంచి ప్రక్షుబ్ధం ఎక్కిరికి వున్నట్టు లేదు.అయితే దేశపరమైన విషయంలో భారతదేశం మనస్వేత మన సమస్యలు కవిలి అంధ్రోద్యమ మూలపురుషు లెవరు ?

అనగా, ఈ ఆంధ్రోద్యమం ఎవరికి కలిగిన భావం ఏమిటి? లక్ష్యం ఏమిటి?

ఉద్యమం అంటే ఏదో హైదరాబాదుకు పుట్టినట్టుగాని ఉండేదేమో. అది నడిచే సమయం, మందుకుపోయే సమయం. ఉద్యమం అనేది నోట బడబడాలాడు కాదు. స్థిరాస్తి కాదు. నిజానికి స్థిరంగా పుంటేదే అస్తి కాదు. అవధరాణికిగాని అనేకాన్యవనల లాగ అది మెసికి అస్తిమాత్రమే నరిపోనే గాని మూల్యాలికి విలువ లేదు. జాలువు చేతుకు మారితేగాని సమం సృష్టికాదు. ధనాభివృద్ధికి ధనప్రచారం అవసరం. అల్లాగే ఉద్యమానికి ముఖ్య లక్ష్యాలు మనకి ప్రత్యేక ఉద్యమం లేదు. తిక్కారణంగా, పాశ్చాత్య విద్యలో ఇంకనకకు మనకి ప్రాధాన్యత్వేద్యం లేదు. ఉండదూగాను.

ఆర్థికంగా మనకి ఏమిటిదా ప్రత్యేకత పున్నదా? ఉన్నదనటానికి, అనేకవస్తువు నా వికాస్పష్టిలో సంపూర్ణాంధ్ర స్వరూపమే గోచరిస్తాడు. ఈ సంపూర్ణాంధ్ర ఆర్థిక ప్రత్యేకత ఏమిటి? అంగట్లో అన్ని వుండగా అల్లుడికి శోకాలట.

అయాయిలో లోపించిన అయిదారినం. ఇందాకా చెప్పినట్టు ఆంధ్ర కళాపిత్రిగా చాలా వుంది. తృణ, జల, కాష్ఠ సమృద్ధి పున్నది. వదులన్నీ ఆంధ్రులవి. ప్రాకృతులన్నీ ఆంధ్రేశులవి. సముద్ర తీరం చాలా ఆంధ్రులది. కేవలాన్ని ఆంధ్రే తనులవి. ఖనిజ సంపద ఎంతవుందో మనకి తెలియదు. నదీజలాలకి ప్రజలవలం రాక పూర్వం, ప్రవంచానికి పరిచయం కావలం, ప్రచారమూను. ఈలక్ష్యాలకు కవిల కిన ఆంధ్రోద్యమం ఏమిటి ? లక్ష్యం ఏమిటి?

కవిలకాశీపతి

సంత ఆంధ్ర భూమి, లోహాంచయం యూరేనియంలో పాత (పంపాల్గాం ద్రులలో) పున్నది. బంగారం పున్నది. అయితే ఇదంతా ఈ నాడు స్థిరాస్తి మాత్రమే. ఆంధ్రులు దీనివారు. ముష్టివారు కారు, కాని, దీనవారు. ఈ దీనతనం ఆర్థిక, వైజ్ఞానిక, ఆధ్యాత్మిక, రూపాలలో పోతోట్టి సర్వ సంపదలు, సర్వ జనానికి అంద జెయ్యడమే స్వతంత్ర భారత ప్రభుత్వ బాధ్యతకుంది. ఈ సంపద మనకి ఇంకనకకు అందక పోవడమే మన ఆర్థిక ప్రత్యేకత. పాశ్చాత్యర్థ భారత కేశపు పేర మనకున్నదేదు. చిదుపు అంటు పుండి.

న్యాయానికి ఆలోకాన్నుపస్తాన్ను భిక్షా భ్రదంగు" అనే భారతి దేశానికి పాశ్చాత్యర్థం ఎంతు పు? ఆ న్న మా రామ నం ద్రా ఆ లా ల క్కి దా అని అభాలకోసాలం అల్లాడిపోకుండా ఉండడానికి ప్రోగాలకి మూడజాలు . మన దేశంలో ఒకస్వర్ణకటు . అదాయం.

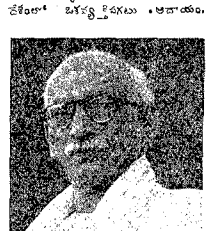

ఇరవైమూడు సంవత్సరాల వయసు అయినప్పు. ఇంకహీనస్థితి ఏ దేశంలోనూ లేదు. పరాయివారు పరిపాలనచేస్తే తమ కాళ్ళార్థం, తమభాగ్యమేగాని, మన సంగతిమాచుడు. అందుకునాన పొర తుల్యత్వంకూడాను. అపారకలర్థం ఈ పాడుపోయింది. మనదేశంమన అభివృద్ధి చేసుకుని, పరిపాలనాస్థితో అవకాశం కలిగింది. అందరికీ, తిరణాకిలిం చి, కట్టు గోడాలికి వస్త్రం, ఉండడానికి ఇల్లు, ఆరోగ్యరక్షణకి, విద్య నా భ్యత్తి కి, తత్వాన్ని ఆధ్యాత్మికశాస్త్రవృద్ధికి అవకాశాలు కలిగాయి.

(ప్రపంచ జనాభాలో అయిదోవంతు భారతదేశపు జనం అందులో పదోవంతు మనం. ఈ కారణంగా పరాయిదేశాలవారు కలిగి, స్వరాజ్యప్రాప్తిలో కలిగేలాభాన్నీ కలుపుకున్నామా? కలిగి అవకాశాలు పున్నాయా? కొనిపెట్టుకు మానేవాడికి తెలుస్తుంది. ప్రస్తుతంలేనిని, ఇదివరిస్థితులు వుంటే లభించే అవకాశాలుకూడా లేవని చెప్పిన అభిప్రాయం. స్వరాజ్యం అంటే ఏమిటి ? నాకు సర్వస్వాభ్యాయాలుండాలి. నేనూ అనే ఆత్మాభిమానం నాకుకలగాలి. అన్నకు ఇతరులందరికి చూచినట్లుగా అవకాశాలువుంటుంది. నాకదుష్టకాల్లాంటి జగా ఇతరులకి పెట్టుమనవం (గ్రంథస్వాతంత్ర్యం, ప్రత్యక్ష జీవితస్వాతంత్ర్యం, భాగ్యశిక్షణాని, హక్కులంటేవి స్వరాజ్యం నాకు అక్కర్లేదు. అంగుడేగ, భారత దేశానికి ఏనిసంగా స్వరాజ్యం అవసరమా? కొన్నిమార్పులతో, భాగ్యమైనకూడా స్వరాజ్యం అవసరం. ఒక బలిశిక్షకట్టిన రెండుపద్దులు సమానబలంగా ఉండి, సరంగాలాగితే, బండికదుస్తుంది. బలకి ఏనికి మరోటి లోటికిగాగితే బోగా పడుకుంది. భారతదేశం అనేకధానికి అంగాలైన ప్రాంతాలు అన్నీ సమంగా అభివృద్ధిపొందితేగాని స్వరాజ్యం పొర్తకం కాదు. ఒకకుటుంబంలో వ్యాధిగ్రస్తులు వుంటే, కుటుంబారోగతికి వ్యాధులే వుంటుంది. రోకపాలే అది కుటుంబంకూడా. అల్లాగే దేశంలో ఒక భాగంలో దుర్భిక్షమువుంటే, దేశానికి పుంకదం దుర్భరం. "కృషిలోనాత్తి గుప్పు కుం" అన్నారు. ఈ కృషికి అవకాశం కల్పించడమే స్వరాజ్యప్రాప్తి పర్యవసానం.

ఈ కృషి ప్రారంభించి ఫలాలు పొందడం ఎల్లాగ? దేశంలోవున్న భూమిలో కొంతమేరకు, కొంతకట్లం, ఆ రు లో కొంత గరువేలు, కొంతకుటిలాగ్రవుంటే, (ప్రత్యేక భాగాలకి (ప్రత్యేక పద్ధతులలో వ్యవసాయంచేసి, (ప్రత్యేక పైరులు పెంచాలి. "దేశమంటే మట్టి కాదోయ, దేశమంటే మనుషులోయ!" అని భూపేంద్రనాథుగారనడానికి. మనుష్య సమస్యలనుగూడా పరిష్కారం చెయ్యాలి. మానవుడికి తిక్కారిన పనులుకి స్వాతంత్ర్యం ఏమిటో అంటే, అతనిచేత పేరస్సు అయిన్నారు పెద్దలు. ఈ పేరు స్సే సమస్యలకి కారం, యీ పేరుస్సే సమస్యలకి పరిష్కారమార్గం కూడా అని, బుద్ధలో అంగీచించి మనుష్యుడు నివిశ్ర ప్రాంతాలలో నివిశ్రమైన నిజ్ఞాన గనం పొందచేసి పెడుతున్నాడు. సమస్యలు పగటున ఒకటైనా సంస్కృతులు చాలా వరకు కేరు. ఈ సంస్కృతులుకి ముఖ్య లక్ష్యం భాషా (ప్రత్యేకత. ఈ భాషతోనే మానవుడు మందుకిగాని పనకక్కిగా ని పొతున్నాడు. జైజ్ఞానికంగా ఆంధ్రులు (ప్రత్యేకత ఈ భాషే. అందుకనేనారకా పేరు. దీన్ని బట్టే ఒక (ప్రత్యేక సంస్కృతి అవాదిగా దక్షిణ దేశంలో వృద్ధి పొంది, ఖండఖండాంతరాలలో వ్యాపించి, శాశ్వతత్వంగా ఇవుమన్నిన నిశ్చయం వుంది. స్వరాజ్యం ఎందుకూ అంటే, నా భాషలో వ్యాపారతత్వం కనుపుకోడానికి. నా దేశంలో, నా పుట్టిన నా స్వరపరిధం పరాయిభాషలో జరుగుతోందనిన అవకాశం కలిగితే, అటువంటి స్వరాజ్యంతో నాకు (ప్రయోజనంలేదు. రాజ్యం ఆనేది, సరిహద్దు లల్లావుంచి, పరిపాలనాపరంగా, స్వరూపరకు. ఈ పరిపాలన నా భాషలో జరిగితే అది నాకు నిజమైన స్వాతంత్ర్యం. అటువంటి పరిపాలనవుంటే నా స్వాధిక, నా పాపనికి శిక్షు యెక్కువ. అందుకని నా భాషాప్రాంతం అంతా ఒక చట్టంగా పరిపాలించాలి. అప్పుడు నిర్ణయమే (ప్రత్యేక కాంధ్రరాష్ట్ర) నిర్మాణం. ఇదే ఆంధ్ర కాంగ్రోద్యమ పరమలక్ష్యం. కాగానే ఇది పాశ్చాత్య కిర్తి వంటిదికాదు. ఏదు మందువాల ఇల్లో వుంటే పంయత్న పడుటంబంలో దేవుడు (ప్రత్యేక గదుల వంటిది.

ఏతావతా తేలించేదేమంటే, ఆంధ్రోద్యమం అనేది అర్థికంగా (ప్రారంభిమై, వైజ్ఞానికంగాపరిపక్వతనుపొంది, రాజకీయంగా పరిణమించి ఫలాన్నుపొంది కొనాలుంది.

ఈనుకో మహాసాగరాలో ఈ ఉద్యమ మూలపురుషుల్ని స్మరించడం భాగ్యం. విజ్ఞానానికీ, తిక్కారులకిన ఉద్యమానికీ ముఖ్య ఆధారంకల్పిం. ధ్వని సృష్టికీ మూలం మన ఉద్యమానికి ఆధారమైన ఉద్యమానికి "ఆంధ్ర" మంత్రశాస్త్ర (ప్రకారం ఖర్వ కల్పం కాదనేకా తప్పన్నారు. ఏమైనా, ఈ కల్పప్రచారం ఆంధ్రోద్యమానికి పట్టు గొమ్మ. ఉత్పత్తిస్థానం నిర్మయంకాని ఈ కల్పం ఎవరు సృష్టించారో తెలియకున్నా, (ప్రచారం చేసినవారు ఒకరు మనకేశారా మలో విజ్ఞాన (ప్రచారంలోపల పత్రికప్రా పించి జాతికి "ఆంధ్రసామాకరణం చేసిన త్రిశతోద్ధారక కాశీనాథుని నాగేశ్వర రావు పంతులుగారు. వారి కీర్తి చిరస్థి లాకరమైనది. వారి ప్రచార (ప్రభావం లాకరమైనది. ఆంధ్రోద్యమ చరిత్రాన్ని, ప. తులువారి జీవితచరిత్రనూ చేసిన (ప్రయత్నం లేకపోయేదేదు. ఈ కల్పప్రచారం చేసిన మహానుభావులు వారని నూచిస్తున్నాను. ఉద్యమానికి (ప్రచారం ప్రాణమని వారని చేశారు.

కొమ్మలు కాస్తేస్తే వెలు బయటుంటాయి కాస్తేస్తే తత్వాలన్నా బయటుంటాయి. కల్పి వేసు తత్వాన్ని చదువండి. ఆంధ్రోద్యమానికి అతిపెద్ద ఆంధ్రపత్రిక అని వామనది. దాన్ని సంస్కృతంలో "కాలం" అన్నారు. అటువంటి పురుషుల్ని మూలపురుషు లన్నాను. ఆంధ్రోద్యమానికి పంగుల గారో మూలపురుషులు ఆంధ్రప్రతిపత్తికి అంధ్రోద్యమ చరిత్ర ఎవరన్నా వ్రాయ గలరా?

అయితే చిత్రం లేకుండా, మెంకాల్ సెక్కుచేంజే కొన్నుం, తల్లి పేరూ, వృత్తిం పుంచిన కవక చిత్రం కనిపచాయి గదనీ యులుకొనా అంటారు. ఆ ప్రశ్న మన కాల్కారంగా తప్పుకోగలదు.

నేను (ప్రాచీనకూలపురుషుల పంగతిగాని, ఉత్తరపురుషుల" పంగతి కాదు. అవుల అనుబంధాన్నే ఈ రాష్ట్రీయ చిత్రం పంగడకేంద్రాలో పాల్గొనియినవారు కర్తవ్య (ప్రకృతి. చలరేనవారు పంగడకేంద్రులు, లాభం పొందినవారు చేరకువారు. వారిని అనుసరించినవారు, ఆంధ్రులు. ఆ అనుస రణధిక్కి 1910లోగా సంబంధాన యాన జన పంపకంగారి తీర్మానం. 1911 లో నిజమేమోలు పథిలాలో అలజడి. 1913 లో ఆంధ్ర మహోపథ పంస్థాపనవారు, ఆ పథికి ఆగ్రహిరకమైంది. బ్రహ్మాన్ద నరకిం పేశ్వర కర్తృగారు, ఆర్యావనసంస్థాగ్రంథులు జేశిస్తే కొందా పంకటప్పుయ్యగారు తీర్మానం (ప్రతిపాదించి నుమ్మారి కి అది జాతీయాయ్యగానూ మొదటిదైనదని పరి శ్రమ కర్తవ్యప్రపంచ చిత్రపంచిత్ర కే. నలభై నిదర్శనాలుగా ఈ పథ నిర్వహించిన వారూ అగ్రాశ్రయులు, కార్యాశ్రయాపాలుగా అందరూ మూలపురుషులే.

ఆంధ్రదేశానికి అన్నిదాలా అలంకా రాలుచేసి, రాయితారక మంత్రిలాల (ప్రధా రించేసిన మహా కవులు మహోన్నతమైన మూలపురుషులు. శిష్టాదాకి అన్నం కల్పించి రాగంతో మేళవించి రసంతింగా కవన చేసి వాఙ్మయం స్పష్టించినవారు మహా కవులు. భాషం (ప్రచారం చేయడానికి వాఙ్మయం ముఖ్యవస్తువు. అందుకే రస రాగయుక్తమైన కవన మనికి. అటువంటి ఆంధ్ర కవాన్నికి వరకకి పెట్టినవారు ఆ నా ళ్ళ రా య ప్రో ల సత్యా రావు గారు. 1912 లో మొట్టమొదట ఈ వాటికి ఆంధ్రుల కీర్తి పాడి, చరిత్రత్వాలోపు, "వాడేదు, వాడలేదు ఆంధ్రుల మహోన్నత శక్తి" అనే ఆశాపదేశం (ప్రచారంచేసిన ఆధు నికాంధ్ర కవిరాజు సుబ్బారావుగారు. తిక్కారతకంగ్రత్వం అలాపించిన మహనీయులు వారి అవదరుకో అవాలి. ఈ ఉద్యమానికి కవితా (ప్రచారంచేసి (ప్రాణంపెట్టి పాపించినవారుపోలువారుకూడా ఆంధ్రోద్యమ మూలపురుషులలో, చేరుదు.

మూలపురుషులంటే ఎవరో చెబుతో, ఉద్యమ (ప్రచారంకేసి, కొన్ని అయినా బాగోలు పాల్గొంచిన వారని నమన చేశాను. కృషికేసు, గుంపుకేసు. రాయితారక స్వరూపం యానికి ధగంలేకేయాలేదు. అది కృషికి కాదు. నలభై సంవత్సరాలనాడ అయితుపట్టులో కీలంగా పుండి, ఆనకక్కం (ప్రజ్ఞి ఆపారమైన, తన (ప్రయత్నం చేసిన, చచ్చిపోయిందనుకున్న ఉద్యమానికి జమ పురులలో సింహ (ప్రతిపాలన (ప్రసాదించి చేసి, ఉయ్యాల తిరగ కాయించి, తన జీవితంగా ఉద్యమకోసాగే, తన మాతృదేశానికి తన ఉన్నతికోసం, రాత్రం బగళ్లు కష్టి నూన పాయచేసి తనజీవితాశయం, తనవారి జీవితాశయం చిన్నచనికిపోక పోకుండా రాజకీయ చేత్ర రాష్ట్రంగాని పట్టాల్లో, మరో మూల పురుషులు.

దేశోద్ధారకుడు, కవిధూపనుడు, రాష్ట్రపతి, పేరుమన్నుగన్నా ఆంధ్రోద్యమ మూలపురుషులు.

అంతా సరిగా జరుపు పంపు (ప్రతి పోటీదారుడు మొదటి బహుమతిగెలుచు రు.100/- అదనముగా యివ్వబడును.

గవర్నమెంటు రిజిస్ట్రేషన్ నెం. 375. అంతా సరైన జవాబులకు రు 4000/- మొదటి నూరు నెంబర్లు సరిగా వుంటే రు 2,000/- ఎక్కువ ఎంట్రీలకు రు. 1000/-

మగింపు తేదీ: 24-12-1949 పరిశీలనము: 5-1-1950

రు 7,000 గ్యారంటి

30

ఈ ఆటలు గడులలో 4 మొదలు 8 వరకు అంకెలు వారీ. మొత్తము 30 వచ్చువల్ల చేయవలెను.

కరెక్టు సొల్యూషను ముద్రాసు, ప్రేమిర్ క్యాంప్ ఆఫ్ ఇండియా రిమిటెడ్‌లో రిజిస్టరు చేయబడినది. (ప్రవేశపెట్టుము : సింగిల్ ఎంట్రీ 0-8-0. 12 ఎంట్రీలకు. 5/-

గుర్తు: పాదా కానీగంపేట ఎన్ని ఎంట్రీలైనను పంపవచ్చును. పి. సేన, ఆడ్రెసు విధి అతకకుండలోను, అంకెలు ఇంగ్లీషులోను వ్రాయవలెను. ఎం. ఓ. రీటర్నుకు, ఇ. పి. ఓ. లు ఎంట్రీలకో పంపరాదు. అప్పుడు నియమములలో పేర్కొనబడినట్టు వాయదు. పేరు, అ